

ONDINE

Pēteris Vasks

Symphony No. 3
Cello Concerto

Marko Ylönen, cello
Tampere Philharmonic Orchestra
John Storgårds

SUPER AUDIO CD

Pēteris Vasks (b. 1946)

Symphony No. 3

1		10:13
2	(bar 438–)	9:56
3	(bar 778–)	9:33
4	(bar 1216–end)	12:34

Cello Concerto

5	Cantus I	7:04
6	Toccata I	4:48
7	Monologhi	8:22
8	Toccata II	5:24
9	Cantus II	8:59

[76:59]

Marko Ylönen, cello (5–9)

Tampere Philharmonic Orchestra

John Storgårds, conductor

Recordings: Tampere Hall, 03/2006

Executive Producer: Reijo Kiilunen

Recording Producer: Seppo Siirala

Recording Engineer: Enno Mäemets

Publisher: Schott Music

© Ondine Inc.

Photos: DigitalVision, Photodisc (Cover), Christopher Peters / Schott Music (Vasks),
Mona Mannerheim (Ylönen), Taavi Nachtigall (pp. 17 & 26), Marco Borggreve (Storgårds)

Cover Design and Booklet Layout: Eduardo Nestor Gomez

Booklet Editor: Jean-Christophe Hausmann

**This recording was produced with support
from the Finnish Performing Music Promotion Centre (ESEK).**

Ondine Inc.

Fredrikinkatu 77 A 2

FIN-00100 Helsinki

Tel. +358 9 4342 210

Fax +358 9 493 956

E-mail ondine@ondine.fi

www.ondine.net

Latvian composer Peteris Vasks is a child of our pluralist times. His writing spans a wide stylistic range, and he prefers direct and honest expression to purebred orthodoxy of style. He is as far as can be from the introvert artist involved with creating art for art's sake. Vasks wants to reach out to his listeners with his music, both shaking them up with the horrors of human existence and giving them comfort and hope. A strong moral and ethical conviction forms the foundation for Vasks's emotionally compelling music. "I feel that every honest composer should be seeking for a way out of our present crisis. To find a balance, to find faith. A composer can show how humanity can conquer its inherent self-destructive instinct," he has said.

Vasks grew up during a difficult time in the history of Latvia. Being the son of a Protestant priest, he could not enter the Riga Music Academy in Latvia during the Soviet regime. In neighbouring Lithuania, it was a different story, and thus he completed his studies at the Vilnius Music Academy. Having returned to Latvia, he first worked playing double bass in orchestras, but he eventually gave up this job to compose. At this time, he gained access to Valentin Utkin at the Riga Music Academy to study composition.

Vasks's development as a composer has progressed from a variety of Modernist means in his early works towards a broader approach that embraces tradition and Latvian folk music. When the Soviet Union collapsed in the early 1990s, Vasks emerged as the internationally best-known Latvian composer. His output includes three symphonies, concertos, chamber music and vocal works.

Vasks's **Third Symphony (2004–05)** was prompted by a commission from the Tampere Filharmonia. Vasks had previously collaborated with the orchestra, which had performed and recorded his Second Symphony with great success. The recording was highly acclaimed and received the Cannes Classical Disc of the Year award in 2004.

The Tampere Filharmonia commissioned an orchestral work lasting 15 to 20 minutes, but in the course of writing, Vasks discovered that the work could not possibly fit into the prescribed time limit. He went with the flow, and the result was his Third Symphony, which clocks in at over 40 minutes. The Tampere Filharmonia premiered the work in Tampere on November 25, 2005. The Symphony is dedicated to the conductor of the premiere, John Storgårds, a "significant musician, friend and spiritual brother".

Like the Cello Concerto, the Third Symphony has a strong emotional content, a message. "What do I want to speak of with this Symphony?" asks Vasks and replies: "The beauty of

God's world. The destiny of humanity and the destiny of a people. Love and loyalty to ideals. Losses and the ability to rise up and move forward. Ultimately, the endless struggle between light and darkness. Perhaps it would be more appropriate just to say that I thought of all this while working on the Symphony. After all, every listener takes a sound journey of his own." The Third Symphony is in a single movement but incorporates a number of elements that can be analyzed into three principal sections. The opening section (*Andante cantabile*) has both ponderous minor triads and lyrical moods. The extensive middle section (*Moderato, Allegro, Andante*) is more dramatic and sharper, depicting "collisions and conflicts" according to the composer. But amidst this strife there are curious, even surreal moments, and a desolate, frozen Adagio passage. After a piercing culmination, the concluding section (*Adagio, Andante*) follows. The cor anglais and clarinet engage in introvert melodic lines, but as the music grows in force, the mood of the opening section returns. Finally, the alto flute is left to weave its figures against a subsiding background. "The calm of the plains and a lonely bird," Vasks describes the conclusion.

Vasks has said that the cello is his favourite instrument. A testimony to this is his **Cello Concerto (1993–94)**, which he wrote for and dedicated to Lithuanian cellist David Geringas. Vasks has described the work as being inspired not just by the solo instrument but also by a sense of the decades of suffering and humiliation which the people endured under the Soviet regime, and of the psychological strength which helped the people survive. The Cello Concerto is in five sections, which are played without a break and which constitute a symmetrical structure. The opening section, *Cantus I*, is a sort of world of ideal beauty according to the composer. The rapid *Toccata I* is an abrupt contrast, featuring negative and disruptive forces as is often the case in Vasks's fast movements. It is an incisive and busy movement, with an almost continuous *moto perpetuo* for the soloist. The movement quotes from Vasks's own Piano Trio and contains an ironic nod to Shostakovich. The pivotal *Monologhi* features both sharp orchestral outbursts and intensive soliloquizing by the soloist. There are two solo cadenzas in the movement. The symmetry of the work starts to become apparent with the fourth movement, *Toccata II*, which continues in the vein of the first *Toccata* but more powerfully. This movement contains the third solo cadenza of the concerto, more passionate and dynamic than the first two. The movement finishes with the work's most violent outburst, following which the serene beauty of *Cantus II* presents a striking contrast. Vasks has described this movement as representing the positive forces in

life, and the Latvian folk tune that emerges at its culmination underlines the determination of the Latvian people.

Kimmo Korhonen
Translation: Jaakko Mäntyjärvi

Peteris Vasks

Peteris Vasks was born in Aizpute (Latvia) in 1946. He attended the Riga Music Academy and the Lithuanian Music Academy in Vilnius where he studied double-bass with Vitautas Sereika until 1970. From 1973 to 1978 he studied composition with Valentin Utkin at the Latvian Academy of Music in Riga. From 1963 to 1974 Vasks was member of various symphony and chamber orchestras such as the Lithuanian Philharmonic Orchestra (1966–69), the Latvian Philharmonic Chamber Orchestra (1969–70) and the orchestra of the Latvian Radio and Television (1971–74).

Vasks has included archaic folkloric elements of Latvian music in his compositions. Most of his works have programmatic titles which refer to natural occurrences. But what really matters to Vasks is not a poetic praise of nature or a landscape description as aesthetic ideal: The mutual relation between nature and man, the beauty of life and the threatening ecological and moral destruction of these values – these are the subjects that Vasks has taken up primarily in his latest works and set to music.

In 1996, he was appointed „Main Composer“ of the Stockholm Festival of New Music. Three times he got the Latvian Music Prize: In 1993 for *Litene*, 1998 for his Violin Concerto *Distant Light* and in 2000 for his Second Symphony. In 1996, he was awarded with the Herder Prize of the Alfred Toepfer Foundation Haburg. Since 1994, Peteris Vasks has been an honorary member of the Latvian Academy of Sciences. In 2001, he has been offered to become a member of the Royal Swedish Academy of Music founded by King Gustav III in Stockholm in 1771. In 2004, the recording of his Symphony No. 2 and *Distant Light* (released on Ondine) was awarded the Cannes Classical Award in the categories „CD of the Year“ and „Best Orchestral Work“.

Peteris Vasks lives in Riga as a freelance composer.

Marko Ylönen

Marko Ylönen studied the cello with Csaba Szilvay at the East Helsinki Music Institute, with Erkki Rautio and Heikki Rautasalo at the Sibelius Academy and with Heinrich Schiff in Basel. He received a prize in the finals of the Tchaikovsky Competition in Moscow in 1990 and won the Concert Artists Guild competition in New York in 1996. Marko Ylönen has appeared in solo recitals and as a chamber musician in several European countries, in the USA, in Australia and in New Zealand. Since 2000, he has been a tenured teacher of cello and chamber music at the Sibelius Academy. He was artistic director of the Korsholm Music Festival in summer 2004. In addition to the classical core repertoire, Marko Ylönen frequently performs contemporary music. He has premiered several Finnish compositions, such as Jouni Kaipainen's Cello Concerto in 2003 (subsequently recorded for Ondine, ODE 1062-2). Further recordings feature Marko Ylönen with the Cello Concertos of Einojuhani Rautavaara (ODE 819-2) and Rodion Shchedrin (ODE 955-2). Marko Ylönen plays a Matteo Goffriller cello.

Tampere Philharmonic Orchestra

The Tampere Philharmonic Orchestra, comprising 97 musicians, is one of Scandinavia's foremost symphony orchestras. Since August 2006 the new Chief Conductor of the orchestra has been the Finnish conductor John Storgårds. His predecessor, the Estonian Eri Klas, is the Conductor Laureate, and Jouni Kaipainen acts as Composer in Residence.

The Tampere Philharmonic Orchestra has its home in the Tampere Hall, the biggest concert hall in Finland built in 1990. The orchestra runs a symphony and a chamber music series, acts annually as opera and ballet orchestra and regularly features at the Tampere Biennale contemporary music festival. It has so far been on tour to Scandinavia, Estonia, Germany, the Netherlands, Spain and the United States.

Educational projects and other happenings for children and young people are one of the characteristics of the Tampere Philharmonic Orchestra. It is the first orchestra in Finland with its own club for young listeners.

In recent years the orchestra has recorded exclusively for the Ondine label, the conductors being e.g. John Storgårds, Eri Klas, Tuomas Ollila and Leif Segerstam. So far 40 recordings have been launched on national and international markets. The more recent of them include music by Einar Englund, Peteris Vasks, Alma Mahler, Leo Brouwer and John Corigliano. Many of the recordings have received excellent reviews and several awards, e.g. the Cannes Classical Disc of the Year Award 2004 and altogether five Cannes Classical Awards. The Tampere Philharmonic Orchestra's history dates from the year 1930. Since 1947 it has been maintained by the City of Tampere. The conductors preceding John Storgårds and Eri Klas were Tuomas Ollila, Leonid Grin, Ari Rasilainen, Atso Almila, Paavo Rautio, Juhani Raikinen and Eero Kosonen.

For more information: www.tampere.fi/english/philharmonic

John Storgårds

John Storgårds is one of the most versatile and respected Finnish musicians of his generation. An internationally acclaimed conductor and much celebrated violinist, he is an eager performer and champion of new and rarely heard works alongside more familiar repertoire. His creative flair for programming is becoming an impressive hallmark for him worldwide. John Storgårds is Chief Conductor of the Tampere Philharmonic Orchestra since August 2006. He has been Principal Guest Conductor of the Helsinki Philharmonic Orchestra since 2003, as well as Artistic Director of the Chamber Orchestra of Lapland since 1996. Besides these tenures, John Storgårds works regularly with all major Finnish orchestras and the Finnish National Opera.

Since his conducting début in 1996, John Storgårds has performed extensively both at home and abroad. Highlights have included concerts with the BBC Symphony Orchestra, Royal Stockholm Philharmonic Orchestra, Danish National Symphony Orchestra, Orchestre National de Belgique, Frankfurt Radio Symphony Orchestra, Stuttgart Philharmonic Orchestra, L'Orchestra Sinfonica Nazionale della RAI Torino, Ensemble Intercontemporain and a tour with the New Zealand Symphony.

John Storgårds has made a number of prestigious recordings for Ondine, as violinist, conductor, or both, including Peteris Vasks's Violin Concerto "*Distant Light*" and the Second Symphony, which won the much coveted Cannes Classical Disc of the Year Award in 2004. Further highlights of his discography include Kaija Saariaho's Violin Concerto "*Graal théâtre*" (ODE 997-2) and a disc with music by John Corigliano (ODE 1039-2).

Born in Finland in 1963, John Storgårds began playing the violin at an early age. He studied with Esther Raitio and Jouko Ignatius at the Sibelius Academy in Helsinki, and then with Chaim Taub in Israel. Having played professionally under the baton of many world-class conductors, he was inspired to take up conducting and returned to the Sibelius Academy from 1993–97 to study with Jorma Panula and Eri Klas. John Storgårds received the Finnish State Prize for Music in 2002.

Marko Ylönen

Le compositeur letton Peteris Vasks est un enfant de notre ère pluraliste. Son style est éclectique et il préfère l'expression directe et sincère à un style orthodoxe de puriste. Il n'est pas un artiste isolé dans son propre univers qui ne fait que de l'art pour l'art. Il a envie d'influencer les auditeurs avec sa musique, aussi bien de les secouer et de dévoiler les horreurs de la vie que de leur offrir consolation et espoir. Sa musique, riche en émotions, dissimule une charge fortement morale et éthique.

Vasks a grandi au cours d'une période difficile de l'histoire lettonne. Fils d'un pasteur protestant, il n'a pas pu, sous le régime soviétique, s'inscrire à l'académie de musique de son pays. En revanche, c'était possible dans le pays voisin, en Lituanie, et Vasks a, en effet, fait ses études à l'Académie de musique de Vilnius. De retour dans son pays, il a, au début, travaillé comme musicien d'orchestre, contrebassiste, occupation à laquelle il a renoncé pour se consacrer à la composition. C'est alors qu'il a pu entrer à l'académie de Riga pour étudier la composition avec Valentin Outkine.

Au cours de son développement, Vasks est parti des différents moyens modernistes des œuvres de jeunesse pour tendre vers une expression plus étendue qui reconnaît la tradition et les possibilités de la musique populaire lettonne. Dans les années 1990, après l'effondrement de l'empire soviétique, Vasks est devenu le compositeur letton le plus connu. Son œuvre comprend notamment trois symphonies, des concertos, de la musique de chambre et des œuvres vocales.

La **Troisième Symphonie (2004–05)** de Vasks est née suite à une commande de la Philharmonie de Tampere. A l'arrière-plan il y a une collaboration précédente avec l'orchestre qui avait joué et enregistré avec grand succès sa Deuxième Symphonie. L'enregistrement a été accueilli élogieusement et a reçu le prix du MIDEM « Cannes Classical Disc of the Year » en 2004.

La nouvelle commande de la Philharmonie de Tampere devait être une œuvre pour orchestre de 15–20 minutes, mais durant la composition Vasks a remarqué qu'il ne pouvait pas la restreindre dans ces limites. Il s'est laissé emporter par le monde sonore de l'œuvre et le résultat a été que la Troisième Symphonie dure plus de quarante minutes. Le Philharmonique de Tampere a créé l'œuvre le 25 novembre 2005. La symphonie a été dédiée au chef de sa création, John Storgårds, « un musicien remarquable, ami et frère spirituel », selon Vasks.

Tout comme le concerto pour violoncelle, la Troisième Symphonie a un fort fond émotionnel, voire un message. « De quoi voulais-je parler dans cette symphonie? » se demande Vasks et il répond: « De la beauté du monde créé par Dieu. Du destin de l'homme et du chemin du peuple.

De l'amour et de la loyauté aux idéaux. Des pertes et de la capacité de les surmonter et de survivre. En fin de compte – d'un combat infini entre la lumière et les ténèbres. Peut-être devrait-on dire plutôt: j'ai pensé à tout cela en écrivant ma symphonie. Mais chaque auditeur prendra naturellement son propre chemin sonore. »

La Troisième Symphonie est en un mouvement qu'on peut analyser en trois étapes principales. Dans le premier épisode (*Andante cantabile*) il y a un fort pathos fait d'accords mineurs et d'impressions lyriques. La partie centrale étendue (*Moderato, Allegro* et *Andante*), est dominée par une expression plus dramatique et plus violente que Vasks a caractérisée par les mots « collisions, conflits ». Mais au milieu des conflits on trouve aussi des tournures particulières, même un peu surréalistes et, avec un épisode calme, un passage Adagio à l'atmosphère désertique. Après l'apogée arrive l'épisode final (*Adagio* et *Andante*). Pour commencer, on entend le chant intérieurisé du cor anglais puis de la clarinette, mais la musique, en se renforçant reprend les impressions de l'épisode initial. La flûte alto finit par dessiner ses ornements dans un paysage sonore de plus en plus silencieux. « Le calme d'une plaine et un oiseau solitaire », dit Vasks de cette belle conclusion.

Vasks a avoué que le violoncelle était son instrument préféré. On en voit la preuve avec son **Concerto pour violoncelle (1993–94)** qu'il a écrit et dédié au violoncelliste lituanien David Geringas. Vasks a dit qu'à l'arrière-plan de l'œuvre il y avait, outre l'inspiration instrumentale, une forte présence des souffrances des décennies passées sous le régime soviétique mais aussi les forces spirituelles qui ont permis au peuple d'endurer son destin.

Le concerto pour violoncelle est divisé en trois mouvements joués attacca qui forment un tout symétrique. Dans le mouvement d'ouverture *Cantus I* se trouve, selon le compositeur, une sorte de monde de la beauté idéale. La partie de violoncelle est dominée par de longues lignes mélodiques qui deviennent de plus en plus intenses. La *Toccata I*, avec ses mouvements rapides qui, pour Vasks, sont le signe des forces négatives et déchirantes, comme d'ailleurs ses mouvements rapides en général, est un contraste fougueux du premier mouvement. La musique en est stridente et enlevée, dans la partie du soliste il y a des ornements d'une vitesse presque perpétuelle. On y trouve une citation d'un motif du trio avec piano de Vasks et une allusion ironique à Chostakovitch.

Dans le mouvement central *Monologhi*, les éruptions violentes de l'orchestre s'opposent au monologue intense du soliste qui rappelle le titre. On y trouve deux cadences du soliste. La symétrie qui domine l'œuvre se manifeste à partir du quatrième mouvement, *Toccata II* qui

prolonge l'expression de la *Toccata* précédente dans une forme plus intense. La troisième cadence de l'œuvre y est plus rapide et plus mouvementée que les deux précédentes. Le mouvement culmine avec l'éruption la plus violente de l'œuvre et le *Cantus II* du dernier mouvement apporte un contraste émouvant. D'après Vasks, ce mouvement représente les forces positives de la vie et, dans l'apogée du mouvement, on entend une mélodie populaire lettonne qui reflète la résolution du peuple.

Kimmo Korhonen
Traduction: Anja Fantapié

Peteris Vasks

Peteris Vasks est né en 1946 à Aizpute (Lettonie). Il alla à l'Académie de musique à Riga et puis à l'Académie lituanienne de musique à Vilnius où il fit ses études de contrebasse avec Vitautas Sereika jusqu'à 1970. De 1973 à 1978 il étudia la composition avec Valenzius Utkin à l'Ecole supérieure de musique lettonne à Riga; de 1963 à 1974 Vasks fut membre de divers orchestres symphoniques et de chambre, tels que, par exemple, l'Orchestre philharmonique de la Lituanie (1966–69), l'Orchestre philharmonique de chambre de la Lettonie (1969–70) et l'orchestre de la Radio et Télévision de la Lettonie (1971–74).

Vasks a incorporé dans ses compositions des éléments archaïques folkloriques de la musique lettonne. La plupart de ses œuvres ont des titres programmatiques qui se réfèrent à des événements naturels, mais ce n'est pas de louanges poétiques de la nature ou une peinture de paysage comme idéal esthétique qui importent à Vasks: Les rapports mutuels entre la nature et l'homme, la beauté de la vie et la destruction écologique et morale imminente de ces valeurs, ce sont plutôt les thèmes que Vasks aborde principalement dans ces dernières œuvres et y met en musique.

En 1996, il fut nommé comme « main composer » du Festival pour Nouvelle Musique de Stockholm. Trois fois, il reçut le prix de musique de la Lettonie, en 1993 pour *Litene*, en 1998 pour son Concerto pour violon *Distant Light*, et en 2000 pour sa Deuxième Symphonie. Depuis 1994, Vasks est membre honoraire de l'Académie des sciences de la Lettonie. En 2001, l'Académie royale de musique de Suède, fondée en 1771 à Stockholm par le roi Gustave III, lui offrit de devenir membre. En 2004, il fut décerné le MIDEM Classical Award dans la catégorie

« Disque de l'année » pour l'enregistrement de sa Symphonie no. 2 et de *Distant Light* avec l'Orchestre philharmonique de Tampere et l'Ostrobothnian Chamber Orchestra sous la direction de John Storgårds (paru chez Ondine).

Vasks vit à Riga comme compositeur indépendant.

Marko Ylönen

Marko Ylönen a étudié le violoncelle avec Csaba Szilvay à l'Institut de musique Helsinki-Est, avec Erkki Rautio et Heikki Rautasalo à l'Académie Sibelius, puis avec Heinrich Schiff à Bâle. En 1990, il obtint un prix à la finale du Concours Tchaïkovski à Moscou. En 1996, il remporta le concours du Concert Artists Guild à New York. Marko Ylönen s'est produit comme soliste et chambriste dans plusieurs pays d'Europe, aux États-Unis, en Australie et en Nouvelle-Zélande. Depuis 2000, il est enseignant titulaire de violoncelle et de musique de chambre à l'Académie Sibelius. Il a été directeur artistique du Festival de Korsholm en 2004. Outre le répertoire classique de base, Marko Ylönen s'est beaucoup investi dans la musique contemporaine. Il a créé de nombreuses œuvres de compositeurs finlandais dont, en mars 2003, le Concerto pour violoncelle de Jouni Kaipainen (enregistré ensuite pour Ondine, ODE 1062-2). Dans d'autres enregistrements il figure comme soliste avec les Concertos d'Einojuhani Rautavaara (ODE 819-2) et de Rodion Chédrine (ODE 955-2). Marko Ylönen joue sur un instrument de Matteo Goffriller.

Orchestre philharmonique de Tampere

L'Orchestre philharmonique de Tampere comprend actuellement 92 musiciens et figure parmi les premiers orchestres symphoniques de Scandinavie. Depuis août 2006, le Finlandais John Storgårds en assume la direction musicale. Son prédécesseur, l'Estonien Eri Klas est Conductor Laureate, et Jouni Kaipainen est le compositeur en résidence.

Depuis 1990, l'orchestre réside au nouveau Palais Tampere, la plus grande salle de concert en Finlande. L'orchestre se produit dans le cadre de ses propres séries de concerts symphoniques et de musique de chambre ainsi qu'en tant qu'orchestre de l'Opéra de Tampere et apparaît

régulièrement à la Biennale de Tampere. Il a effectué des tournées en Scandinavie, en Estonie, aux Pays-Bas, en Allemagne, en Espagne et aux États-Unis.

Des projets pédagogiques et autres programmes musicaux pour enfants et jeunes adultes sont une des caractéristiques de l'Orchestre philharmonique de Tampere. Il est le premier orchestre finlandais à posséder un club pour jeunes auditeurs.

Le Philharmonique de Tampere a enregistré exclusivement pour Ondine sous la direction de John Storgårds, Eri Klas, Tuomas Ollila et Leif Segerstam. Une quarantaine d'enregistrements ont été diffusés plus récemment avec des œuvres d'Einar Englund, Peteris Vasks, Alma Mahler, Leo Brouwer et John Corigliano. Plusieurs de ses enregistrements ont reçu d'excellentes critiques et de nombreux prix, par ex., en 2004 au MIDEM le Cannes Classical Disc of the Year Award et en tout cinq Prix du MIDEM.

L'histoire du Philharmonique de Tampere remonte à l'année 1930. Depuis 1947, l'orchestre est pris en charge par la ville de Tampere. John Storgårds a été précédé en tant que chef principal par Eri Klas, Tuomas Ollila, Leonid Grin, Ari Rasilainen, Atso Almila, Paavo Rautio, Juhani Raikinen et Eero Kosonen.

Pour plus d'informations: www.tampere.fi/english/philharmonic

John Storgårds

John Storgårds est un des musiciens les plus polyvalents et les plus estimés de sa génération. Chef d'orchestre et violoniste de notoriété internationale, il s'est fait un nom, entre autres, comme interprète d'œuvres nouvelles et rarement jouées, en dehors du répertoire classique.

Depuis août 2006, il est chef principal de l'Orchestre philharmonique de Tampere. Il est aussi premier chef invité du Philharmonique de Helsinki depuis 2003, et directeur artistique de l'Orchestre de chambre de Laponie depuis 1996. En dehors de ces engagements, John Storgårds travaille régulièrement avec tous les grands orchestres finlandais et l'Opéra national de Finlande. Depuis ses débuts de chef d'orchestre en 1996, John Storgårds s'est produit un peu partout en Finlande et à l'étranger. Ses plus grands succès incluent des concerts avec l'Orchestre symphonique de la BBC, l'Orchestre philharmonique royal de Stockholm, l'Orchestre National Danois, l'Orchestre National de Belgique, l'Orchestre symphonique de la Radio de Francfort, l'Orchestre philharmonique de chambre de Brême, l'Orchestre National de la RAI de Turin, l'Ensemble Intercontemporain, ainsi que l'Orchestre symphonique de Nouvelle-Zélande.

John Storgårds a réalisé plusieurs CD remarquables pour Ondine, en tant que chef d'orchestre ou violoniste. L'enregistrement du Concerto pour violon de Peteris Vasks « *Distant Light* » et de la Deuxième Symphonie a obtenu en 2004 le prix principal de Cannes Classique comme Disque de l'année. D'autres succès discographiques incluent le Concerto pour violon « *Graal théâtre* » (ODE 997-2) de Kaija Saariaho et un CD avec les œuvres de John Corigliano (ODE 1039-2). John Storgårds est né en 1963 en Finlande et a commencé très tôt à jouer du violon. Ses professeurs furent Esther Raitio et Jouko Ignatius à l'Académie Sibelius et plus tard Chaim Taub en Israël. Pour des études de direction d'orchestre, il retourna à l'Académie Sibelius où il étudia avec Jorma Panula et Eri Klas de 1993 à 1997. En 2002, John Storgårds reçut le Finnish State Prize for Music.

Producer Seppo Siirala and Engineer Enno Mäemets with the artists during the recording session.

Der Lette Peteris Vasks ist als Komponist ein Kind unserer pluralistischen Zeit. Stilistisch bewegt er sich auf ausgedehntem Gebiet und gibt dem geraden und ehrlichen Ausdruck den Vorrang vor makelloser Stilorthodoxie. Er ist denkbar weit davon entfernt, ein Künstler zu sein, der sich in seine eigene Welt zurückgezogen hat und nur um der Kunst willen arbeitet. Er möchte mit seiner Musik auf die Zuhörer eine Wirkung ausüben, sie gleichermaßen aufrütteln und die Schrecken des Daseins enthüllen wie Trost und Hoffnung bieten. Eine starke moralische und ethische aufgeladene Haltung bildet eine tiefe Grundströmung von Vasks' emotionaler Musik. „Ich finde, jeder ehrliche Komponist sollte einen Ausweg aus der Krise unserer Zeit suchen. Sich um eine Balance, einen Glauben bemühen. Ein Komponist kann zeigen, wie die Menschheit ihren Selbstvernichtungstrieb überwinden kann“, erklärt er.

Vasks wuchs in einer in der Geschichte Lettlands schwierigen Zeit auf. Als Sohn eines protestantischen Pfarrers durfte er während der sowjetischen Herrschaft nicht an der Musikakademie Lettlands studieren. Stattdessen gelang es ihm, im Nachbarland Litauen, an der Musikakademie Wilna, ein Studium zu absolvieren. Nach seiner Rückkehr nach Lettland arbeitete Vasks zunächst als Orchestermusiker, als Kontrabassist, gab diese Arbeit dann aber auf, um sich dem Komponieren widmen zu können. Zu diesem Zeitpunkt konnte er an der Musikakademie Riga bei Valentin Utkin auch Komposition studieren.

Vasks' Entwicklung hat sich von den verschiedenen modernen Mitteln in seinen frühen Werken hin zu einem umfassenderen Ausdruck bewegt, der auch die Möglichkeiten der Tradition und der lettischen Volksmusik anerkennt. In den 1990er Jahren, nach dem Zusammenbruch des sowjetischen Imperiums, avancierte Vasks zum international bekanntesten lettischen Komponisten. Auf seiner Werkliste stehen u.a. drei Symphonien, Konzerte, Kammermusik und Vokalwerke.

Den Anstoß zur Entstehung von Vasks' **Dritter Symphonie (2004–05)** gab ein Auftrag der Tampere Filharmonia. Er ergab sich aus einer früheren Zusammenarbeit des Komponisten mit dem Orchester. Das Orchester hatte nämlich mit großem Erfolg Vasks' Zweite Symphonie aufgeführt und eingespielt. Die Aufnahme bekam sehr viel Lob und im Jahr 2004 die Auszeichnung Cannes Classical Disc of the Year.

Das neue Auftragswerk der Tampere Filharmonia sollte ein Orchesterwerk von 15–20 Minuten werden, doch während der Kompositionsarbeit bemerkte Vasks, dass das Werk sich nicht in den vorgegebenen Rahmen fügen wollte. Er ließ sich von der Tonwelt des Werkes mitreißen, und das Ergebnis war die Dritte Symphonie mit mehr als 40 Minuten Länge. Am 25. November

2005 wurde sie von der Tampere Filharmonia uraufgeführt. Die Symphonie ist dem Dirigenten der Uraufführung, John Storgårds, gewidmet, dem nach Vasks' Worten „bedeutenden Musiker, Freund und Bruder im Geiste“.

So wie das Cellokonzert hat auch die Dritte Symphonie einen starken emotionalen Hintergrund, ja sogar eine Botschaft. „Was will ich mit dieser Symphonie sagen?“, fragt Vasks und antwortet: „Ich will von der Schönheit der von Gott geschaffenen Welt erzählen. Vom Schicksal des Menschen und vom Schicksalsweg des Volkes. Von Liebe und von der Treue zu Idealen. Von Verlusten und der Fähigkeit, aufzustehen und weiterzuleben. Und schließlich vom unendlichen Kampf zwischen Licht und Dunkelheit. Vielleicht wäre es richtiger zu sagen: An all das habe ich gedacht, als ich an der Symphonie arbeitete. Jeder Zuhörer begibt sich ja auf seine eigene Tonreise.“

Die Dritte Symphonie ist ein einteiliger, vielgestaltiger Komplex, der sich in drei Hauptphasen gliedern lässt. Den Anfang (*Andante cantabile*) charakterisiert sowohl das Pathos starker Mollklänge als auch eine lyrische Atmosphäre. Den umfangreichen Mittelteil (mit den Tempi *Moderato*, *Adagio* und *Andante*) dominiert ein dramatischerer und schärferer Ausdruck, den Vasks mit den Worten „Zusammenstöße, Konflikte“ beschrieben hat. Aber inmitten der Konflikte gibt es auch besondere, sogar ein wenig surrealistische Wendungen und eine wüst wirkende *Adagio*-Strecke als Phase des Stillstands. Nach einer kulminierenden Zuspitzung folgt der Schlussteil (min den Tempi *Adagio* und *Andante*). Zu Anfang erklingt der verinnerlichte Gesang des Englischhorns und später auch der Klarinette, aber mit zunehmender Kraft der Musik erfolgt eine Rückkehr zur Stimmung des Anfangs. Abschließend zeichnet eine Altflöte ihre Muster in die zur Ruhe kommende Klanglandschaft. „Der Friede der Ebene und ein einsamer Vogel“, beschreibt Vasks diesen schönen Schluss.

Vasks hat erklärt, sein Lieblingsinstrument sei das Cello. Als Beweis für diese Vorliebe kann man sein **Cellokonzert (1993–94)** betrachten, das er für den litauischen Cellisten David Geringas geschrieben und ihm gewidmet hat. Vasks hat berichtet, dass zur Entstehung des Werks neben der Begeisterung für das Cello auch das stark präsente Gefühl für das jahrzehntelange Leiden und die Demütigung der sowjetischen Zeit, aber auch für die geistigen Kräfte, die das Volk sein Schicksal ertragen ließen, beigetragen haben.

Das Cellokonzert ist in fünf fortlaufend zu spielende Sätze gegliedert, aus denen sich ein symmetrischer Komplex ergibt. Im ersten Satz *Cantus I* zeigt sich, so der Komponist, eine Welt der idealen Schönheit. Den Cellopart dominiert eine von großen Bögen geprägte, intensiv

wachsende Melodik. Einen scharfen Kontrast zum ersten Satz bildet die rasch bewegte *Toccata I*, die für Vasks negative, destruktive Kräfte vertritt, so wie bei ihm die schnellen Sätze generell. Ein Teil der Musik ist scharfkantig und temporeich, den Solopart charakterisieren Muster, die fast an ein Perpetuum mobile erinnern. Dieser Satz enthält ein Zitat des Themas aus Vasks' eigenem Klaviertrio sowie eine ironische Anspielung auch auf Schostakowitsch. Der mittlere Satz des Werks, *Monologhi*, enthält sowohl heftige Eruptionen des Orchesters als auch den im Titel angekündigten intensiven Monolog des Solisten. Des weiteren umfasst er zwei Solokadenzen. Die das Werk beherrschende Symmetrie tritt im vierten Satz in Erscheinung, in der *Toccata II*, die den Ausdruck der vorherigen Toccata fortsetzt, jedoch in intensiver Form. In diesem Satz erklingt auch die dritte Solokadenz, heftiger und bewegter als die beiden vorangegangenen. Der Satz gipfelt in dem heftigsten Ausbruch des Werks, zu dem die klare, schön gestimmte Musik des Satzes *Cantus II* einen bewegenden Kontrast setzt. Laut Vasks symbolisiert dieser Satz die positiven Kräfte des Lebens, und auf seinem Höhepunkt erklingt eine lettische Volksmelodie, die die Entschlossenheit des Volkes schildert.

Kimmo Korhonen

Übersetzung: Angela Plöger

Peteris Vasks

Peteris Vasks wurde 1946 in Aizpute (Lettland) geboren. Er besuchte die Musikakademie in Riga und die Litauische Musikakademie in Vilnius, wo er bis 1970 ein Kontrabassstudium bei Vitautas Sereika absolvierte. Von 1973 bis 1978 studierte er Komposition bei Valenzius Utkin an der Lettischen Musikhochschule in Riga; von 1963 bis 1974 war Vasks Mitglied verschiedener Symphonie- und Kammerorchester, so unter anderem beim Philharmonischen Orchester von Litauen (1966 bis 1969), beim Philharmonischen Kammerorchester von Lettland (1969 bis 1970) und beim Lettischen Rundfunk- und Fernseh-orchester (1971 bis 1974).

Vasks hat archaisch-folkloristische Elemente der lettischen Musik in seine Kompositionen eingebracht. Seine Werke tragen meist programmatische Titel, die sich auf naturhafte Vorgänge beziehen, doch geht es Vasks nicht um eine poetische Lobpreisung der Natur oder eine Landschaftsschilderung als ästhetisches Ideal. Die wechselseitige Beziehung zwischen der

Natur und dem Menschen, die Schönheit des Lebens und die drohende ökologische und moralische Zerstörung dieser Werte sind vielmehr die Themen, die Vasks vornehmlich in seinen jüngsten Werken aufgreift und musikalisch gestaltet.

1996 wurde er zum „Main Composer“ des Stockholmer Festivals für neue Musik ernannt. 1998 wurde ihm für sein Violinkonzert *Distant Light* der lettische Musikpreis verliehen. Seit 1994 ist Vasks Ehrenmitglied der Lettischen Akademie der Wissenschaften. 2001 wurde ihm von der 1771 von König Gustav III. in Stockholm gegründeten Königlich Schwedischen Musik-Akademie die Mitgliedschaft angetragen. 2004 erhielt er für die Einspielung seiner Zweiten Symphonie und des Violinkonzerts *Distant Light*, mit dem Tampere Philharmonic Orchestra und dem Ostrobothnian Chamber Orchestra unter John Storgårds (erschieden bei Ondine), den „Cannes Classical Award“ in den Kategorien „CD des Jahres“ und „Bestes Orchesterwerk“. Vasks lebt als freischaffender Komponist in Riga.

Marko Ylönen

Marko Ylönen studierte Cello bei Csaba Szilvay am Musikinstitut Ost-Helsinki, bei Erkki Rautio und Heikki Rautasalo an der Sibelius-Akademie sowie bei Heinrich Schiff in Basel. Beim Finale des Moskauer Tschaiowsky-Wettbewerbs 1990 zählte er zu den Preisträgern. 1996 gewann er den Concert Artists Guild-Wettbewerb in New York. Marko Ylönen ist als Solist und Kammermusiker in mehreren europäischen Ländern, in den USA, in Australien und in Neuseeland aufgetreten. Seit 2000 hat er eine Dozentur für Cello und Kammermusik an der Sibelius-Akademie inne. 2004 fungierte er als künstlerischer Leiter der Musikfestspiele Korsholm. Marko Ylönen setzt sich neben dem klassischen Standardrepertoire sehr aktiv für die zeitgenössische Musik ein und hat bereits zahlreiche finnische Kompositionen uraufgeführt, etwa im Jahre 2003 Jouni Kaipainens Cellokonzert (anschließend aufgenommen für Ondine, ODE 1062-2). Weitere Aufnahmen präsentieren ihn als Solisten mit Cellokonzerten von Einojuhani Rautavaara (ODE 819-2) und Rodion Schtschedrin (ODE 955-2). Marko Ylönen spielt ein Matteo Goffriller-Cello.

Philharmonisches Orchester Tampere

Mit seinen 97 Musikern gilt das Philharmonische Orchester Tampere als eines der führenden Sinfonieorchester Skandinaviens. Chefdirigent ist seit August 2006 der Finne John Storgårds, sein Vorgänger Eri Klas ist Conductor Laureate. Als Composer in Residence ist Jouni Kaipainen verpflichtet.

Seit 1990 haben die Philharmoniker ihren Sitz in der neuen Tampere-Halle, dem größten Konzertsaal Finnlands. Sie bestreiten eigene Sinfonie- und Kammermusikreihen, bilden den festen Stamm der Oper Tampere und treten regelmäßig bei der Biennale Tampere auf. Auslandsgastspiele haben sie in die skandinavischen Nachbarländer, nach Estland, in die Niederlande, nach Deutschland, nach Spanien und in die USA geführt.

Education-Projekte und Events für Kinder und Jugendliche gehören zum besonderen Profil des Philharmonischen Orchesters Tampere. Als erstes finnisches Orchester hat es für junge Hörer einen eigenen Club eingerichtet.

Seit einigen Jahren nimmt das Orchester exklusiv für Ondine auf, unter der Leitung von John Storgårds, Eri Klas, Tuomas Ollila, Leif Segerstam, und anderen Dirigenten. 40 CDs wurden bisher auf den Markt gebracht. Darunter befinden sich jüngere Einspielungen mit Werken von Einar Englund, Peteris Vasks, Alma Mahler, Leo Brouwer und John Corigliano. Zahlreiche Aufnahmen wurden hervorragend besprochen und vielfach ausgezeichnet, etwa 2004 mit dem Cannes Classical Disc of the Year Award und insgesamt mit fünf Cannes Classical Awards.

Die Anfänge des Orchesters reichen auf das Jahr 1930 zurück. Seit 1947 wird es von der Stadt Tampere unterhalten. John Storgårds' Vorgänger als Dirigenten sind Eri Klas, Tuomas Ollila, Leonid Grin, Ari Rasilainen, Atso Almila, Paavo Rautio, Juhani Raikinen und Eero Kosonen.

Für weitere Informationen: www.tampere.fi/english/philharmonic

John Storgårds

John Storgårds ist einer der vielseitigsten und interessantesten finnischen Dirigenten seiner Generation. Als international anerkannter Geiger und Dirigent hat er sich unter anderem auch einen Namen als Interpret von neuen und selten gespielten Werken, die abseits des Mainstream Repertoires liegen, gemacht.

Seit August 2006 ist John Storgårds Chefdirigent des Tampere Philharmonic Orchestra. Er ist zudem Ständiger Gastdirigent beim Helsinki Philharmonic Orchestra und seit 1996 Künstlerischer Leiter des Kammerorchesters von Lappland. Neben diesen Engagements arbeitet John Storgårds regelmäßig mit allen großen finnischen Orchestern und der Finnischen Nationaloper.

Seit seinem Dirigierdebüt 1996 hat John Storgårds intensiv in seinem Heimatland, sowie auch in anderen europäischen Ländern gastiert. Bisherige Höhepunkte waren Gastdirigate beim BBC Symphony Orchestra, dem Königlichen Philharmonischen Orchester Stockholm, dem Dänischen Nationalorchester, dem Orchestre National de Belgique, dem Radiosinfonieorchester Frankfurt, der Deutschen Kammerphilharmonie Bremen, dem Nationalorchester der RAI Turin, beim Ensemble Intercontemporain sowie beim New Zealand Symphony Orchestra.

John Storgårds hat einige CDs für Ondine eingespielt, sowohl als Dirigent wie auch als Geiger. Die Aufnahme von Peteris Vasks' Violinkonzert „*Distant Light*“ und der Sinfonie Nr. 2 wurde 2004 in Cannes mit dem Classical Disc of the Year Award ausgezeichnet. Weitere diskografische Höhepunkte sind Kaija Saariahos Violinkonzert „*Graal théâtre*“ (ODE 997-2) und eine CD mit Werken von John Corigliano (ODE 1039-2).

John Storgårds wurde 1963 in Finnland geboren und begann schon frühzeitig mit dem Geigenspiel. Er studierte bei Esther Raitio und Jouko Ignatius an der Sibelius-Akademie in Helsinki, und später mit Chaim Taub in Israel. Für ein Dirigierstudium kehrte er an die Sibelius-Akademie zurück, wo er von 1993 bis 1997 bei Jorma Panula und Eri Klas studierte. Im Jahre 2002 wurde John Storgårds mit dem Finnischen Staatspreis für Musik ausgezeichnet.

Latvialainen Peteris Vasks on säveltäjänä oman moniarvoisen aikamme lapsi. Hän liikkuu tyyliillisesti laajalla alueella ja asettaa suoran ja rehellisen ilmaisun puhdaspiirteisen tyyliortodoksisuuden edelle. Hän on mahdollisimman kaukana omaan maailmaansa sulkeutuneesta, vain taiteen itsensä vuoksi työskentelevästä taiteilijasta. Hän haluaa vaikuttaa musiikillaan kuulijoihin, yhtä lailla ravistella heitä ja paljastaa olemassaolon kauhuja kuin tarjota lohtua ja toivoa. Vasksin tunnevoimaisen musiikin syvänä pohjavirtana on vahva moraalinen ja eettinen lataus. ”Mielestäni jokaisen rehellisen säveltäjän olisi etsittävä ulospääsyä aikamme kriisistä. Hakeuduttava kohti tasapainoa, kohti uskoa. Säveltäjä voi näyttää, kuinka ihmiskunta voi voittaa sisäisen itsetuhoviettiänsä”, hän on todennut.

Vasks varttui keskellä vaikeaa aikaa Latvian historiassa. Protestanttisen papin poikana hän ei neuvostohallinnon kaudella päässyt opiskelemaan Latvian musiikkiakatemiaan. Sen sijaan naapurimaassa Liettuaossa opiskelu onnistui, ja Vasks kävikin opintonsa Vilnan musiikkiakatemiassa. Palattuaan Latviaan Vasks työskenteli aluksi orkesterimuusikkona, kontrabasson soittajana, mutta luopui sitten tästä työstä voidakseen omistautua säveltämiseen. Tässä vaiheessa hän pääsi opiskelemaan myös sävellystä Riian musiikkiakatemiassa Valentin Utkinin johdolla.

Vasksin kehitys säveltäjänä on käynyt varhaisempien teosten erilaisista moderneista keinoista kohti laaja-alaisempaa, myös tradition ja latvialaisen kansanmusiikin mahdollisuudet tunnustavaa ilmaisua. Vasks nousi 1990-luvulla neuvostoimperiumin hajottua kansainvälisesti tunnetuimmaksi latvialaiseksi säveltäjäksi. Hänen tuotantoonsa sisältyy mm. kolme sinfoniaa, konserttoja, kamarimusiikkia ja vokaaliteoksia.

Vasksin **kolmas sinfonia (2004–05)** sai syntyvirikkeensä Tampere Filharmonian tilauksesta. Taustalla oli Vasksin aiempi yhteistyö orkesterin kanssa. Orkesteri oli nimittäin esittänyt ja levyttänyt hyvällä menestyksellä Vasksin toisen sinfonian. Levytys sai ylistävän vastaanoton ja Cannes Classical Disc of the Year –palkinnon vuonna 2004.

Tampere Filharmonian uuden tilauksen oli määrä olla 15–20 minuutin orkesteriteos, mutta sävellystyön aikana Vasks huomasi, että teos ei mitenkään pysynyt annetuissa rajoissa. Hän antoi teoksen äänimaailman viedä mukanaan, ja tuloksena oli yli 40-minuuttinen kolmas sinfonia. Tampere Filharmonia kantaesitti teoksen Tampereella 25. marraskuuta 2005. Sinfonia on omistettu kantaesityksen kapellimestarille John Storgårdille, Vasksin sanoin ”merkittäväille muusikolle, ystävälle ja aateveljelle”.

Sellokonserton tavoin myös kolmannella sinfonialla on vahva emotionaalinen tausta, jopa

sanoma. ”Mitä haluan kertoa tällä sinfonialla”, Vasks kysyy ja vastaa: ”Jumalan luoman maailman kauneudesta. Ihmisen kohtalosta ja kansan kohtalontiestä. Rakkaudesta ja uskollisuudesta ihanteille. Menetyksistä ja kyvystä nousta ja elää eteenpäin. Loppujen lopuksi – loppumattomasta taistelusta valon ja pimeyden välillä. Ehkä olisi oikeammin sanoa: kaikkea tätä ajattelin, kun työskentelin sinfonian parissa. Jokainen kuuntelijahan lähtee omalle äänimatkalleen.”

Kolmas sinfonia on yksiosainen, monipolvinen kokonaisuus, jonka voi jäsentää kolmeen päävaiheeseen. Alkujaksossa (*Andante cantabile*) on sekä vahvojen mollisointien paatosta että lyyristä tunnelmallisuutta. Teoksen laajaa keskijaksoa (tempoissa *Moderato*, *Allegro* ja *Andante*) hallitsee dramaattisempi ja terävämpi ilmaisu, jota Vasks on kuvannut sanoilla ”yhteentörmäyksiä, konflikteja”. Mutta konfliktien keskellä on myös erikoisia, jopa hiukan surrealistisia käänteitä ja pysähtyneenä suvantona autionsävyinen *Adagio*-taite. Huipeutavan kärjistyksen jälkeen seuraa päätösjakso (tempoina *Adagio* ja *Andante*). Aluksi kuullaan englannintorven ja myöhemmin myös klarinetin sisäistynyttä laulua, mutta musiikin kasvaessa voimassa palataan alkujakson tunnelmiin. Lopuksi alttuhuilu piirtää kuvioitaan hiljentyvään sointimaisemaan. ”Tasangon rauha ja yksinäinen lintu”, kuvaa Vasks tätä kaunista päätöstä.

Vasks on todennut pitävänsä selloa lempisoittimenaan. Yhtenä todisteena tästä mieltymyksestä käy hänen **sellokonserttonsa (1993–94)**, jonka hän on kirjoittanut ja omistanut liettualaiselle sellistille David Geringasille. Vasks on kertonut, että teoksen taustalla oli sellistisen innoituksen lisäksi vahvasti läsnä tunne neuvostovallan aikaisesta vuosikymmenien kärsimyksestä ja nöyryytyksestä mutta myös niistä henkisistä voimista, jotka saivat kansan kestäämään kohtalonsa.

Sellokonserto jakaantuu viiteen yhtäjaksoisesti soitettavaan osaan, joista rakentuu symmetrinen kokonaisuus. Avausosassa *Cantus I* esiintyy säveltäjän mukaan eräänlainen ideaalisen kauneuden maailma. Sellon osuutta hallitsee pitkälinjainen, intensiiviseksi kasvava melodiikka. Rajuna kontrastina ensiosalle on nopealiikkeinen *Toccata I*, joka edustaa Vaskille negatiivisia, repiviä voimia niin kuin nopeat osat hänellä yleensäkin. Osan musiikki on terävästärmäistä ja vauhdikasta, solistin osuutta sävyttää lähes ikiliikkujaomainen kuvioisuus. Osassa on lainaus Vasksin oman pianotrioin aiheilmasta sekä ironissävyyinen viittaus myös Shostakovitshiin.

Teoksen keskellä olevassa osassa *Monologhi* on sekä orkesterin teräviä purkauksia että otsikon mainitsemaa solistin intensiivistä yksinpuhelua. Osassa on kaksi soolokadenssia. Teosta

Peteris Vasks and John Storgårds during the recording session.

hallitseva symmetria alkaa tulla esiin neljännessä osassa *Toccata II*, joka jatkaa aiemman Toccatan ilmaisuja mutta tehostetussa muodossa. Osassa on myös teoksen kolmas soolokadenssi, kahta aiempaa kiihkeämpi ja liikkuvampi. Osa kärjistyy teoksen rajuimpaan purkaukseen, jolle päätösoosan *Cantus II* kaunistunnelmainen, seestynyt musiikki luo sykkähdyttävän kontrastin. Vasksin mukaan osa edustaa elämän positiivisia voimia, ja osan huipennuksessa kuullaan latvialainen kansansävelmä kuvastamassa kansan päättäväisyyttä.

Kimmo Korhonen

Peteris Vasks

Peteris Vasks syntyi Aizputessa Latviassa 1946. Hän opiskeli Riian musiikkiakatemiassa ja myöhemmin Liettuan musiikkiakatemiassa Vilnassa kontrabasson soittoa Vitautas Sereikan johdolla vuoteen 1970. Vuosina 1973–78 hän opiskeli sävellystä Valentin Utkinin johdolla Latvian musiikkiakatemiassa Riiassa. Vuodesta 1963 vuoteen 1974 Vasks toimi muusikkona useissa sinfonia- ja kamariorkestereissa, kuten Liettuan filharmonisessa orkesterissa (1966–69), Latvian filharmonisessa kamariorkesterissa (1969–70) ja Latvian radion ja television orkesterissa (1971–74).

Vasks on sisällyttänyt sävellyksiinsä latvialaisen kansanmusiikin arkaaisia elementtejä. Useimmilla hänen sävellyksillään on luonnonilmiöihin viittaavia ohjelmallisia otsikoita. Tärkeintä Vasksin nykytuotannolle on luonnon ja ihmisen välisen yhteyden, elämän kauneuden ja niitä uhkaavan ekologisen ja moraalisen rappion kuvaus, eikä suinkaan pelkästään luonnon runollinen ylistys tai kauniin maiseman kuvaus esteettisenä ideaalina.

Vasks nimettiin Tukholman uuden musiikin festivaalin nimikkosäveltäjäksi vuonna 1996. Hänen sävellyksensä ovat saaneet kolmasti Latvian musiikkipalkinnon: *Litene* (1993), viulukonserto *Tala gaisma* (1998) ja Sinfonia nro 2 (2000).

Vuonna 1996 Peteris Vasks sai Haburgin Alfred Toepfer –säätiön Herder-palkinnon. Hän on ollut Latvian tiedeakatemian kunniajäsen vuodesta 1994 lähtien. Vuonna 2001 Vasks kutsuttiin kuningas Kustaa III:n vuonna 1771 perustaman Ruotsin kuninkaallisen musiikkiakatemian jäseneksi. Ondinen julkaisema Sinfonia nro 2:n ja viulukonserton levytykset saivat vuonna 2004 Cannes Classical Awardin kilpailusarjoissa vuoden levy ja paras orkesteriteos.

Peteris Vasks asuu Riiassa ja toimii freelance-säveltäjänä.

Marko Ylönen

Marko Ylönen opiskeli sellonsoittoa Itä-Helsingin musiikkiopistossa Csaba Szilvayn oppilaana, Sibelius-Akatemiassa Erkki Raution ja Heikki Rautasalon johdolla sekä Baselissa Sveitsissä Heinrich Schiffin johdolla. Jo viisitoistavuotiaana Marko Ylönen soitti Turun sellokilpailujen finalistina. Myöhemmin hän saavutti toisen palkinnon Pohjoismaisissa sellokilpailuissa Turussa 1990 sekä palkintosijan Moskovan Tšaikovski-kilpailujen finaalissa samana vuonna. Keväällä 1996 hän voitti Concert Artists Guild –kilpailun New Yorkissa. Marko Ylönen on esiintynyt solistina ja kamarimuusikkona eri puolilla Suomea, useissa Euroopan maissa, Yhdysvalloissa, Australiassa ja Uudessa-Seelannissa. Syksystä 2000 lähtien hän on toiminut sello- ja kamarimusiikin lehtorina Sibelius-Akatemiassa. Ylönen toimi Korsholman musiikkijuhlien taiteellisena johtajana kesällä 2004. Klassisen kantaohjelmiston lisäksi Ylönen on esittänyt erittäin aktiivisesti nykymusiikkia. Hän on soittanut useita suomalaisten sävellysten kantaesityksiä, kuten Jouni Kaipaisen sellokonserton maaliskuussa 2003 (levytyt Ondinelle 2005, ODE 1062-2). Marko Ylönen on aiemmin levyttänyt Ondinelle Einojuhani Rautavaaran sellokonserton (ODE 819-2) ja Rodion Štšedrinin sellokonserton *Sotto voce* (ODE 955-2). Marko Ylösen instrumenttina on Matteo Goffriller –sello.

Tampere Filharmonia

Tampere Filharmonia on 97 muusikon vahvuudellaan ainoa täysimittainen sinfoniaorkesteri pääkaupungin ulkopuolella. Tampere Filharmonian ylikapellimestarina on syksystä 2006 alkaen toiminut John Storgårds. Hänen edeltäjänsä Eri Klas on orkesterin kunniakapellimestari ja Jouni Kaipainen sen nimikkosäveltäjä.

Tampere Filharmonian koti on Tampere-talo, vuonna 1990 valmistunut Suomen suurin konserttitalo. Sinfoniakonserttisarjan lisäksi orkesterilla on oma kamarimusiikkisarja. Tampere Filharmonia soittaa myös vuosittain oopperaa Tampereen Oopperan produktioissa, balettia Tampere-talossa ja esiintyy uuden musiikin Tampere Biennalessa. Ulkomaanvierailuja se on tehnyt Pohjoismaihin, Viroon, Saksaan, Hollantiin, Espanjaan ja Yhdysvaltoihin.

Monipuolisten konserttiensa ohella orkesteri tunnetaan yleisökasvatustoiminnan edelläkävijänä. Se järjestää säännöllisesti erilaisia lapsille ja nuorille suunnattuja

musiikkikasvatusprojekteja. Se on myös ensimmäisenä Suomessa perustanut orkesterin nuorisoklubin.

Tampere Filharmonian 40 levytystä sisältävät mm. Eri Klasin, John Storgårdsin, Tuomas Ollilan ja Leif Segerstamin johdolla tallennettua Englundin, Klammin, Melartinin, Merikannon, Schumannin ja Sibeliuksen musiikkia. Tampere Filharmonian levytykset ovat saaneet viisi Cannes Classical Award –levypalkintoa. Peteris Vasksin toisen sinfonian levytys sai myös kilpailun parhaana Disc of the Year 2004 –palkinnon. Muita orkesterin levypalkintoja ovat mm. Yleisradion Vuoden levy –palkinto 2003 ja 1995.

Tampere Filharmonian edellisistä johtajista mainittakoon Eero Kosonen, joka 37 vuoden mittaisella kaudellaan (1932–1969) loi perustan orkesterin osaamiselle. Muita kapellimestareita ovat olleet mm. Tuomas Ollila, Leonid Grin, Ari Rasilainen, Atso Almila, Paavo Rautio ja Juhani Raikinen.

Vuonna 1930 perustettu orkesteri on vuodesta 1947 lähtien toiminut kaupungin hallinnon alaisena. Vuonna 2002 orkesteri vaihtoi nimensä Tampereen kaupunginorkesterista Tampere Filharmoniaksi.

Tampere Filharmonian internetsivut: www.tampere.fi/filharmonia

John Storgårds

John Storgårds (s. 1963) opiskeli Sibelius-Akatemiassa orkesterinjohtoa, sävellystä ja viulunsoittoa. Hänen viulunsoitonopettajiaan ovat olleet mm. Esther Raitio, Jouko Ignatius ja Israelissa Chaim Taub. Sibelius-Akatemian kapellimestaridiplomin hän suoritti 1997 erinomaisin arvosanoin.

Elokuusta 2006 lähtien John Storgårds on toiminut Tampere Filharmonian ylikapellimestarina. Hän on myös Lapin Kamariorkesterin taiteellinen johtaja. Kausina 1997–2000 hän oli Oulun kaupunginorkesterin ja 2000–02 Tampere Filharmonian päävierailija. Tapiola Sinfoniettan vakituinen kapellimestari hän oli kaudet 2001–03. Syksyllä 2003 hänestä tuli Helsingin kaupunginorkesterin päävierailija.

Kansallisoopperassa Storgårds on johtanut useita menestyksekkäitä produktioita. Savonlinnan Oopperajuhlilla hän johti Mozartin Taikahuilun vuonna 2000. Storgårds on vierailut mm. BBC

Symphony Orchestran, Scottish Chamber Orchestran ja New Zealand Symphony Orchestran johtajana. Storgårds esiintyy ja levyttää ahkerasti myös viulusolistina. Hänen tulkintansa mm. Schumannin, Melartinin, Saariahon ja Nordgrenin viulukonsertoista ovat herättäneet laajaa kansainvälistä huomiota.

Peteris Vasks –levytyks, jossa Storgårds esiintyy sekä viulistina että kapellimestarina, sai Cannes Classical –pääpalkinnon Vuoden levynä 2004. Runsaasti kansainvälistä huomiota on saanut Storgårdsin johtama amerikkalaisen John Coriglianon orkesteriteoksia sisältävä levy Helsingin kaupunginorkesterin kanssa.

John Storgårds on toiminut kahden musiikkitahtuman, Korsholman Musiikkijuhlien (2004–06) ja Luosto Classicin taiteellisena johtajana. Syksyllä 2002 hän sai kaksi merkittävää tunnustusta työilleen: säveltaiteen valtionpalkinnon sekä Jenny ja Antti Wihurin säätiön tunnustuspalkinnon.

Also available

**Winner of two Cannes Classical Awards 2004
(Disc of the Year; Orchestral 20th Century Award)**

John Storgårds

ODE 1086-5